

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ YERLİ MALİ BELGESİNİN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN UYGULAMA USUL VE ESASLARI

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Usul ve Esaslarının amacı; 25/01/2025 tarih ve 32793 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan SGM-2024/10 sayılı Yerli Mali Tebliğine uygun olarak yapılacak belgelendirme işlemlerine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Usul ve Esasları, 25/01/2025 tarih ve 32793 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan SGM-2024/10 sayılı Yerli Mali Tebliğine uygun olarak 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa tabi ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları ile ticaret borsaları tarafından düzenlenecek olan Yerli Mali Belgelerini ve Yerli Katkı Oranı Raporlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Usul ve Esasları, 25/01/2025 tarih ve 32793 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan SGM-2024/10 sayılı Yerli Mali Tebliğinin 3'ncü maddesinin n bendi,

(2) 5174 sayılı "TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU"nun 26 ve 51'nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Esaslarda geçen;

- a) **Bakanlık:** Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- b) **Büyük ölçekli işletme:** Yıllık çalışan sayısı ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 24/5/2023 tarihli ve 7297 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinde tanımlanan küçük ve orta büyüklükte işletmelerden büyük olan işletmeleri,
- c) **Girdi:** Üretim sürecinde kullanılan hammaddeler, yarı mamul ürünler, enerji, işgücü ve diğer üretim faktörlerini,
- ç) **İdare:** İhaleyi yapan kurum ve kuruluşu,
- d) **İstekli:** Mal alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi veya yapım müteahhidini,
- e) **Kurumsal kaynak planlama programı:** Üreticinin finans, muhasebe, insan kaynakları, üretim, tedarik zinciri gibi süreçlerini yürütmek için gereken tüm araçları barındıran yazılımı,
- f) **Mali ve teknik raporlar:** Mali uzman tarafından onaylanan mali, teknik uzman tarafından onaylanan teknik raporu,
- g) **Mali uzman:** İşletme bünyesinde iş sözleşmesine bağlı (bordrolu) olarak çalışmayan ve ilgili müşavir odası çalışanlar listesine kayıtlı olan yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşaviri,
- ğ) **Oda veya borsa:** Ticaret ve sanayi odası, ticaret odası, sanayi odası, deniz ticaret odası, ticaret borsalarını,
- h) **Sanayi ürünü:** Bir maddenin vasıf, şekil, hassa veya terkinin makine, cihaz, tezgâh, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirilmesi veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal edilmesi sonucu elde edilen ürünü,

i) **Teknik uzman:** TOBB tarafından yetkilendirilen, üniversitelerin ilgili temel bilim, sağlık, mühendislik bölümlerinden, teknoloji fakültelerinden veya teknik eğitim fakültelerinden lisans düzeyinde alınmış mezuniyet belgesine ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edildiğini gösterir belgeye sahip, teknik inceleme yapılacak konu hakkında uzman, ürünün Yerli Katkı Oranı hesabının teknik incelemesini yapan eksper,

i) **Teknolojik Ürün Belgesi (TÜR):** Ar-Ge ve yenilik projeleri kapsamında ortaya çıkan teknolojik ürünü gösteren belgeyi,

j) **TOBB:** Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini,

k) **TÜRMOB:** Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğini,

l) **Üretici:** Yerli Malı Belgesine konu olan ürünü üreten gerçek veya tüzel kişiyi,

m) **Üretim hesabı:** Üretici tarafından ürünün üretiminde kullanılan malzemelerin listesi, üretim reçetesi, üretim akış diyagramı ve maliyet hesabı başta olmak üzere ayrıntıları içeren dokümanı,

n) **Üretim reçetesi:** Üretimde hangi malzemelerin ne kadar kullanıldığı, bu malzemelerin kullanımı sonucunda hangi ürünün ne kadar üretildiğini tanımlayan dokümanı,

o) **Ürün:** Tüketici veya kullanıcının ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretilen fiziksel veya dijital bir malı,

ö) **Yazılım ürünü:** Belli bir amaca hizmet etmek üzere bir programlama dili kullanılarak oluşturulmuş, farklı donanımsal katmanlarda çalışan, yerine getirdiği göreve bağlı olarak çeşitli girdileri alıp işleyen ve bir sonuç üreten komut dizelerini içeren ürünü,

p) **Yerli Katkı Oranı:** Ürünün yerli girdi maliyet tutarının, nihai maliyet tutarına oranını,

r) **Yerli Katkı Oranı Raporu:** Yerli Katkı Oranı %51'den az olan ürün ve girdiler için üreticinin talebi doğrultusunda ilgili oda veya borsa tarafından hazırlanan raporu,

s) **Yerli Malı Belgesi:** Ürünün yerli malı olduğunu gösteren belgeyi,

ş) **Zorunlu Yerli Girdi Listesi:** Yerli Malı Belgesi başvurusu yapılacak ürünlerde kullanılması zorunlu yerli girdileri gösteren ve Bakanlık tarafından ilan edilen listeyi,

t) **SBS:** Sanayi Kapasite Raporu ve Yerli Malı Belgelerinin başvurularının yapıldığı ve sonuçlandırıldığı Sanayi Bilgi Sistemi (<https://sanayi.org.tr/>)'ni,

u) **Yerli Malı Tebliği:** 25/01/2025 tarih ve 32793 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan SGM-2024/10 sayılı Yerli Malı Tebliği'ni,

ifade eder.

TOBB'un görevleri

MADDE 5- (1) Yerli malı belgesi başvuru ve belgelendirmesine ilişkin tüm süreçleri e-devlet kapısı üzerinden giriş yapılan SBS' de yürütür ve sistemdeki tüm bilgi ve belgeleri Bakanlığın erişimine açar.

(2) Yerli Malı Belgesi ve Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenirken kullanılacak olan standart form şablonunu oluşturur.

(3) Üreticinin kayıtlı olduğu Oda/Borsa tarafından düzenlenen yerli malı belgesinin tebliğ ile Uygulama Usul ve Esasları çerçevesinde SBS' de kontrolünü yapar.

(4) **Yerli Malı Belgesi başvurusu sırasında sunulan bilgi ve belgelerin veri güvenliğini sağlayarak SBS' de muhafazasından sorumludur. (*)**

(5) Yerli Malı Belgesi kontrol sürecinde, Yerli Malı Belgesi talep edilen ürünün yerli malı koşullarını taşıdığına ilişkin bir tereddüt olması halinde, varsa oda/borsa bünyesinde/yoksa başka bir oda/borsa bünyesinde görev yapan farklı bir teknik uzman görevlendirerek gerekli inceleme ve tespit talebinde bulunur.

(6) Yerli Malı Belgesi veri tabanını Bakanlığın yetkilendirmesine bağılı olarak, protokolle izin verilen diğerk kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımına açılabilcek şekilde hazır bulundurur.

(7) Tebliğ ve Uygulama Usul ve Esaslarına aykırılık tespiti halinde, bahsi geçen belgeleri re'sen iptal ederek Bakanlığı bilgilendirir.

(8) Teknik Uzman adayları ve teknik uzmanlar için eğitim düzenler. Sınav sonucunda başarılı olan ve Bakanlık tarafından listeye alınan adayları teknik uzman olarak yetkilendirir.

(9) Yerli Malı Tebliğ ile Hakem, Bilirkişi ve Eksper Listeleri Yönetmeliğinin ilgili maddeleri çerçevesinde eksper ve teknik uzmanda olması gereken özellikleri kaybeden uzmanların yetkilerini iptal eder ve Bakanlığa bildirir.

(10) Teknik uzmanın performansını yıllık olarak izler ve her biri için yıllık performans raporu hazırlayarak Bakanlığa iletir.

(11) Odalar tarafından imzalı meclis kararları gönderilen Teknik uzmanların SBS' de görevlerini tanımlar.

(12) SBS aracılığıyla ulaşan başvuruyu azami 10 iş günü içerisinde inceleyerek olumlu/olumsuz sonuçlandırır.

Oda ve Borsaların görevleri

MADDE 6- (1) SBS' de düzenlenen yerli malı belgelerine ait başvurularda varsa ıslak imzalı belgelerin 10 yıl süreyle muhafazasından ve süre sona erdikten sonra bu belgelerin güvenli bir şekilde imhasından sorumludur. **Süreç boyunca edinilen bilgi ve belgelerin veri güvenliğini sağlayarak muhafazasından sorumludur. (*)**

(2) Teknik uzman adaylarının başvurularının zamanında TOBB'a iletilmesinden ve Bakanlık tarafından ilan edilen listede yer almaları halinde teknik uzmanların görevlendirilmesine ait imzalı meclis kararının TOBB' a iletilmesinden sorumludur.

(3) Belge için başvuran firmaya, teknik incelemeyi yapmak üzere ilgili teknik uzmanın atanmasından sorumludur.

(4) İlgili mevzuat çerçevesinde Yerli Malı Belgesinin düzenlenmesi ve Yerli Katkı Oranı Raporunun düzenlenip onaylanmasından sorumludur.

(5) Başvuruların azami 1 ay içerisinde hazırlanarak kontrol için TOBB'a gönderilmesinden sorumludur.

Mali uzmanın görev ve sorumlulukları

MADDE 7- (1) Mali uzman, hazırlanan Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli ile üretim hesabı belgelerinin incelenmesi sırasında, ürünün üretiminde kullanılan ithal ve yerli girdilere ait maliyetleri ve bunların dayanağı olan defter kayıtlarını, faturaları, ilgili aya ait muhtasar ve ekinde yer alan aylık prim ve hizmet bildirgesini, gümrük giriş beyannamelerini ve benzeri belgeleri göz önünde bulundurarak hesaplamaların doğruluğunu tetkik eder.

(2) Yerli Katkı Oranı Hesabı'na ilişkin belgelerin usulüne uygun olarak mevcut olup olmadığını ve ayrıca yapılan hesaplamaların doğruluğunu ve resmî kayıtlara uygunluğunu teyit ederek onaylar.

(3) Yerli Malı Belgesi ve Yerli Katkı Oranı Raporu başvurusu esnasındaki mali bilgiler ve tevsik edici belgelerin üreticinin defter kayıtlarına uygunluğundan ve hesaplamanın doğruluğundan sorumludur.

Teknik uzmanın belirlenmesi ve görevi

MADDE 8- (1) Teknik uzman olabilmek için 12.09.2005 tarih ve 25934 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmış olan “[ODA VE BORSALARDA HAKEM, BİLİRKİŞİ VE EKSPER LİSTELERİNİ DÜZENLEME USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK](#)” 6’ncı maddesinde yer alan vasıflar yanında gerekli bilgi ve tecrübeye ek olarak;

- a) Üniversitelerin ilgili temel bilim ve sağlık bölümlerinden, mühendislik ve teknoloji fakültelerinden veya teknik eğitim fakültelerinden lisans düzeyinde alınmış mezuniyet belgesine ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edildiğini gösterir belgeye sahip olmak,
- b) Bakanlıkça yapılan sınavda başarılı olmak.

(2) Teknik uzman adayları görev yapacağı odaya/borsaya isim, soy isim, doğum tarihi ile T.C. Kimlik sureti, diploma sureti gibi bilgi ve belgelerin yanında oda/borsaların talep edeceği bilgi ve belgelerle birlikte başvuru yapar. Başvurunun tamamlanması için gerekli olan belgelerin doğruluğundan başvuruyu yapan teknik uzman adayı sorumludur.

(3) Teknik uzman adaylarının ilk defa yetkilendirilmesi için eğitim almaları zorunludur. Bu eğitim, teknik hususlar yönünden TOBB, mali hususlar yönünden ise TÜRMOB tarafından verilir.

(4) Yerli Malı Belgesi verilmesi hususunda, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce TOBB tarafından yetkilendirilmiş teknik uzmanlar, sınava tabi tutulmadan 01/01/2026 tarihine kadar verilecek eğitimi başarıyla tamamlamaları halinde eğitim durumları, tecrübeleri ve uzmanlıkları dikkate alınarak ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflamasına (NACE) uygun bölüm düzeyinde TOBB tarafından üç yıl süreyle teknik uzman olarak görevlendirilebilir. Bu kapsamda verilecek eğitim, Tebliğin yürürlük tarihine kadar TOBB tarafından düzenlenir. Üç yıllık sürenin sonunda, bu kişiler hakkında Tebliğin 15’inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan teknik uzmanlara ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Bakanlık tarafından ilan edilen teknik uzmanlar, görev yapacağı odaya/borsaya ait imzalı meclis kararı TOBB’ a iletildiğinde yetkilendirilir.

(6) Yerli Malı Belgesi başvurusu esnasındaki teknik bilgilerin doğruluğundan ve tevsik edici belgelerin kontrolünden teknik uzman sorumludur.

Sanayi ve yazılım ürünleri için yerli malı belgesi düzenlenmesinin şartları

MADDE 9- (1) Sanayi ürünlerine yerli malı belgesi düzenlenebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Bakanlık tarafından düzenlenen Sanayi Sicil Belgesine sahip ve geçerli sanayi kapasite raporu olan sanayi işletmeleri tarafından üretilmesi ve Sanayi Sicil Belgesindeki “Üretim Konusu” içeriğinde yer alması.
- b) Ürünün, tamamen Türkiye’de üretilmesi, elde edilmesi veya üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması.
- c) Ürünün yerli katkı oranının en az %51 olması.

(2) Yerli Malı Belgesi almak üzere başvurusu yapılan sanayi ürünlerini oluşturan girdiler için Zorunlu Yerli Girdi Listesine göre yerlilik şartı aranır. Girdilerin yerlilik oranı Yerli Malı Tebliği'nin 4'ncü maddesinin 2'nci fıkrası çerçevesinde belirlenir.

(3) Yazılım ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için Bakanlıkça verilen Teknolojik Ürün Belgesine sahip olunması zorunludur. Teknolojik Ürün Belgesi olan yazılımlar için düzenlenen Yerli Malı Belgesinde Yerli Katkı Oranı %100 kabul edilir.

(4) Sanayi ürünlerinde birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkra, yazılım ürünlerinde üçüncü fıkra da yer alan şartları sağlamayan ürünler için Yerli Malı Belgesi düzenlenmez.

Gıda, tarım ve hayvancılık ürünleri için yerli malı belgesi düzenlenmesinin şartları

MADDE 10- (1) Türkiye'de üretilen veya toplanan bitkisel kaynaklı birincil ürünler ve bunlardan elde edilen ürünler ile Türkiye'de doğan, üretilen, yetiştirilen veya avlanan canlı hayvanlar ve su ürünleri dâhil hayvansal kaynaklı birincil ürünler ve bunlardan elde edilen ürünlerin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için tebliğde yer alan ilgili maddedeki hükümler uygulanır.

(2) Bu başlık altındaki ürünlerin yurt içinde üretildiği müstahsil makbuzu ile tespit edilir.

(3) Bu başlık altındaki ürünlerden sanayi ürünü olarak değerlendirilenlerin, yerli malı kabul edilebilmesi için 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrasında sayılan şartlar da aranır.

Maden ve ürünleri için yerli malı belgesi düzenlenmesinin şartları

MADDE 11- (1) Türkiye'de çıkarılan madenler ve madencilik ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için tebliğde yer alan ilgili maddedeki hükümler uygulanır.

(2) Bu başlık altındaki ürünler için geçerli Maden Ruhsatı aranır.

(3) Birinci fıkra da sayılan ürünlerden sanayi ürünü olarak değerlendirilenlerin, yerli malı kabul edilebilmesi için 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrasında sayılan şartlar da aranır.

Yerli malı belgesinin hazırlanması ve düzenlenmesi

MADDE 12- (1) Başvuru yapılan ürüne Madde 9, 10, 11 'den bağlı bulunduğu gruptaki gereklilikleri karşılaması halinde oda/borsa tarafından yerli malı belgesi düzenlenebilir.

(2) Serbest bölgede faaliyet gösteren işletmelerin ürettikleri ürünlere; serbest bölgeler mevzuatı ile gümrük mevzuatı saklı kalmak kaydıyla, Yerli Malı Tebliği'nde yer alan yerli malı şartlarının sağlanması halinde yerli malı belgesi düzenlenir.

(3) Yerli Malı Belgesi teknik uzman tarafından üretim yerinde inceleme yapılarak düzenlenir.

(4) Üretici tarafından başvuru esnasında sunulması gereken belgeler, oda/borsa tarafından kontrol edilerek taslak belge oluşturulur ve incelenmek için SBS üzerinden TOBB' a iletilir. Taslak belge inceleme sonucunda uygun görülmesi halinde odaya gönderildikten sonra oda tarafından e-imza ile imzalanarak belge oluşturulur.

(5) Yerli Malı Belgesi yerli katkı oranı hesap cetvelinde çıkan ve doğrulanan yerlilik oranı çerçevesinde Yerli Malı Tebliğinin 8'nci maddesinin 7'nci fıkrası çerçevesinde düzenlenir.

Yerli Malı Belgesi başvuru şekli ve gerekli belgeler

MADDE 13- (1) Üreticiler, Yerli Malı Belgesi Başvuru Dilekçesi (Ek-1) ve ekindeki belgelerle birlikte ürünle ilgili geçerli kapasite raporunu düzenlettirdiği odaya veya üyesi olduğu borsaya SBS üzerinden başvururlar. Bu belgeler şunlardır:

a) Üretici veya üreticiyi temsil ve ilzama yetkili kişi/kişiler tarafından imzalı Taahhütname (Ek-2)

- i. TOBB tarafından yayımlanan Yerli Katkı Oranı Hesap Cetvelinin dijital ortamda hazırlanmış Excel dosyası ve ıslak imzalı olması halinde taranmış PDF hali (Ek-4) ve hesaplamada baz alınan belgeler,
- ii. Mali Uzmanın ruhsat sureti ile güncel faaliyet belgesi,
- iii. Yazılım ürünü için başvuru yapılan Yerli Malı Belgelerinde sadece TÜR Belgesi yeterlidir.

Ayrıca ürüne bağlı olarak aşağıda belirtilen belgelerin asılları ibraz edilmek kaydıyla suretleri dilekçe ekinde yer alır:

- b) Geçerli Sanayi Sicil Belgesi (Geçerli Kapasite Raporu bilgilerini içeren)
- c) İlgili aya ait muhtasar ve ekinde yer alan aylık prim ve hizmet bildirgesi
- ç) Mali Verileri İnceleme İzni (Ek-3)
- d) Mali ve Teknik Raporlar (Ek-6)
- e) Gıda İşletme Kayıt veya Onay Belgesi (Üretim konusu ile ilgili olması halinde)
- f) Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi veya Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ilgili kayıt belgesi (Örtü altı Kayıt Sistemi ve benzeri) (Üretim konusu ile ilgili olması halinde)
- g) Kaynak suyu kullanım izin belgesi (Üretim konusu ile ilgili olması halinde)
- ğ) Geçerli ilaç ruhsatı ve ruhsat sahibi ile fason üretici arasındaki iş sözleşmesi (Üretim konusu ile ilgili olması halinde)
- h) Müstahsil makbuzu veya fatura
- ı) Maden Ruhsatı
- i) TÜR Belgesi
- j) Yerli girdilere ait varsa yerli malı belgeleri; yoksa yerli katkı oranı raporları
- k) İthal girdilere ait faturalar, gümrük giriş beyannameleri vb.
- l) Diğer bilgi ve belgeler (üretim hesabı, üretim reçetesi vb.)
- m) Serbest muhasebeci mali müşavir/yeminli mali müşavirin ruhsat sureti ile güncel faaliyet belgesi
- n) Büyük ölçekli işletmelerin tespiti için net satış hasılatı/mali bilançosunu gösterir belge ve son aya ait muhtasar ve ekinde yer alan aylık prim ve hizmet bildirgesi

(2) Sisteme yüklenen belgelerin doğruluğundan ve başvuran adına yapılan işlemlerdeki olumsuzluklardan firma ve firma adına sisteme başvuru işlemlerini yapan kişi sorumludur.

Başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 14- (1) Üretici tarafından hazırlanan tüm bilgi ve belgeler, ilgili Oda/Borsa tarafından Tebliğ ve bu Uygulama Usul ve Esaslarına uygunluk açısından kontrol edilir.

(2) Yerli Katkı Oranı hesabına konu sanayi ürününe ilişkin;

- a) Sanayi Sicil Belgesi
- b) Kapasite Raporu
- c) Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli (Ek-4)
- d) Girdilerin menşe kontrolünü tevsik edici belgeleri (Faturalar, Sanayi Sicil Belgeleri, Yerli Katkı Oranı Raporu/Yerli Malı Belgeleri vb.)

kontrol edilir.

Yerli Katkı Oranının hesaplanması

MADDE 15-(1) Yerli katkı oranı, aşağıdaki formüle ve Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli 'ne (Ek-4) uygun olarak üretici tarafından hesaplanır. Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli, teknik yönden teknik uzman tarafından, mali yönden ise mali uzman tarafından tetkik edilerek, hesaplamanın doğruluğu, resmi kayıtlara uygunluğu açısından teyit edilerek ıslak veya elektronik olarak imzalanır.

$$\text{Yerli Katkı Oranı} = \frac{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı} - \text{İthal Girdi Maliyet Tutarı}}{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı}} \times 100$$

(2) İmzalanan yerli katkı oranı hesabını içeren evrak, üretici veya üreticiyi temsil ve ilzama yetkili kişi/kişiler tarafından imzalı bir taahhütname (Ek-2) ekinde yerli malı belgesi/yerli katkı oranı raporu düzenleyecek ilgili Odaya/Borsaya SBS üzerinden iletilir.

(3) Yerli Katkı Oranı Hesap Cetvelini onaylayıp imzalayan teknik uzman ile Oda adına kontrol eden kişi aynı olamaz.

(4) Nihai ürünün üretim maliyetinin hesaplanmasında aşağıdaki kalemler dikkate alınır. Bu kalemlerden yerli olanlar Yerli Katkı Oranı Hesap Cetvelinin yerli girdi kısmına, ithal olanlar ise ithal girdi kısmına yazılır.

- a) Üretim sürecinde kullanılan doğrudan ve dolaylı hammadde ve malzeme giderleri (Faturalar, Sanayi Sicil Belgeleri, Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu vb.)
- b) Üretim sürecine ait doğrudan ve dolaylı işçilik giderleri (İlgili aya ait muhtasar ve ekinde yer alan aylık prim ve hizmet bildirgesi)
- c) Üretim sürecine ait doğrudan ve dolaylı genel üretim giderleri (Makine ve teçhizata ilişkin bakım, onarım giderleri, kira giderleri, amortisman giderleri, enerji/ulaştırma/su giderleri, doğrudan gider olarak kaydedilen araştırma-geliştirme ve tasarım giderleri, amortisman yoluyla itfa edilen araştırma-geliştirme ve tasarım giderleri vb.)

(5) Yerli Malı Tebliği 8'nci Maddesinin 3'ncü fıkrasında belirtilen maliyetlere ek olarak ithal edilen girdiler için Gümrük ve İlave Gümrük Vergileri hesaplamaya dahil edilmez.

(6) (a) Fikri ve sınai mülkiyet haklarının ilk tescilinin ülkemizde yerleşik bir firma adına Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde yapılmış olması koşuluyla ürünün doğrudan üretimi ile ilgili olarak temin edilen patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve markaya ait giderler (Tescile ilişkin kayıtların, Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından doğrulanabilir belgelerle ibrazı esastır.) Yerli Katkı Oranı hesaplamasına %100 yerli girdi olarak dahil edilir.

(b) Analiz, test, belgelendirme vb. giderler, yurtdışından sağlanıyorsa ithal girdi maliyetleri kısmında, yurtiçinden sağlanıyorsa yerli girdi maliyetleri kısmında değerlendirilir. (*)

(7) Yurt içinde gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyeti doğrudan gider olarak kaydedilmişse o yıl doğrudan gider olarak, amortisman yöntemiyle gerçekleştirildiyse Ar-Ge faaliyeti sona erdikten sonra ürünün üretimine devam edildiği takdirde Vergi Usul Kanunu'nda belirlenen amortisman süreleri dikkate alınarak amortisman süresi sona ermiş olsa bile son amortisman dönemindeki tutar yansıtılmaya devam edilir. Bahse konu maliyet her yıl bir önceki yılın yeniden değerlendirme oranı çerçevesinde güncellenir.

(8) Yurt içinden temin edilen girdilerin menşei kontrolü, girdi üreticisinden başlayarak nihai ürün üreticisine kadar olan ilgili faturalar (ticari sır niteliğindeki veriler saklı kalmak kaydı ile) ve girdi üreticisinin sanayi sicil belgesi ile yapılır. Girdiler, kontrol için gerekli belgeler sunulmadığı veya ithal edildiği durumlarda ithal girdi hesaplamasına, Yerli Malı Belgesine sahip ise belgede yer alan Yerli Katkı Oranına karşılık gelen tutar kadar yerli girdi hesaplamasına dahil edilir. Girdi, sanayi sicil belgesinin üretim konusu bölümünde yer alan bir işletme tarafından üretilmiş ancak Yerli Malı Belgesi yoksa, girdiyi üreten işletmenin başvurusu çerçevesinde ilgili oda veya borsa tarafından bu ürüne ilişkin gerekli inceleme yapılır ve yerli katkı oranının %51'in altında olduğu tespit edilirse Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenir. Raporda yer alan orana karşılık gelen tutar yerli girdi hesaplamasına dahil edilir. Yerli girdi hesaplamasına dahil edilmeyen tutar ithal girdi hesaplamasına dahil edilir. Girdilere ait örnek hesap Tablo 1' de belirtilmiştir. (*)

Tablo 1. Girdiler için örnek hesap

	Girdi Maliyeti	Sanayi Sicil Belgesi	Fatura	TÜR Belgesi (Yazılım)	Yerli Katkı Oranı Raporu/Yerli Malı Belgesi (% YKO)	Yerli Girdi	İthal Girdi
SGM-2024/10	100 TL	Var	Var		%40	40 TL	60 TL
	100 TL	Var	Var		%100	100 TL	0 TL
	100 TL	Var	Var	Var		100 TL	0 TL

(9) Girdilerinin yerli girdi olarak kabul edilecek kısmının tespitinde; (*) **fatura, Sanayi Sicil Belgesi, Kapasite Raporu varsa Yerli Malı Belgesi veya Yerli Katkı Oranı Raporu** esas alınır. Yerli malı belgesi olmayan veya yerli katkı oranı raporu düzenlenmemiş girdilerin hesaplama dahil edilmesinde;

a) Girdiye ilişkin fatura tutarı, nihai ürün maliyet tutarının %0,5'ine kadar (maliyet $\leq$ %0,5) olan girdi için belge talep edilmeksizin mali uzmanın onayı yeterlidir. Bu girdi yurt içinden temin edilmişse (fatura eşliğinde) Yerli Katkı Oranı hesabına %100 yerli girdi olarak dâhil edilir. Ancak bahse konu girdi maliyetlerinin toplamı nihai ürün maliyet tutarının %10'unu geçemez.

b) Girdiye ilişkin fatura tutarı, nihai ürün maliyet tutarının %0,5' inden fazla ise ilgili ürünün (girdinin) yer aldığı sanayi sicil belgesi olması halinde girdinin faturada belirtilen maliyetleri Bakanlığın belirlediği oranda yerli girdi olarak hesap cetveline dahil edilir. Girdi maliyet tutarının kalan miktarı cetvele ithal olarak dahil edilir.

(10) Sanayi ürününü oluşturan girdiler içerisinde yazılım olması durumunda, yazılımın yerliliğinin tespitine ilişkin Teknolojik Ürün Belgesi (TÜR) aranır. Teknolojik Ürün Belgesi olan yazılımlar yerli girdi hesaplamasına %100 Yerli Katkı Oranı ile dâhil edilir. Teknolojik Ürün Belgesi olmayan yazılım ürünleri ise ithal kabul edilir ve fatura tutarı ithal girdi hesaplamasına dâhil edilir. TÜR belgesi olan bir yazılımın, sanayi ürünündeki girdi maliyeti için fatura değeri esas alınır. Yazılım ürünü sanayi ürününü üreten firma tarafından üretildi ise fatura yerine yazılım ürününün muhasebe kayıtlarındaki değeri esas alınır.

(11) Yazılım ürünleri için TÜR Belgesi geçerlilik süre sonuna kadar, yerli katkı oranı cetveli aranmaksızın yerli malı belgesi başvurusu yapılabilir.

(12) İthal girdi tutarının hesaplamasında, ithal girdinin fatura tutarı ve fatura tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru dikkate alınır. Faturanın 1 yıldan eski olması halinde, başvuru tarihinden 1 yıl önceki döviz satış kuru esas alınır.

(13) Kurumsal kaynak planlama programlarını kullanan büyük ölçekli işletmelerin başvurularında, ürünün Yerli Katkı Oranı hesaplanırken bu madde hükümlerine uyulması ve başvuru dosyasının bu hükümlere göre mali uzman tarafından kontrol ve taahhüt edilerek onaylanması koşuluyla odalarca faturaların ibrazı talep edilmeyebilir. Ancak inceleme ve ara kontrol yapılırken üretici Yerli Malı Belgesi düzenlenmesine esas teşkil eden tüm bilgi ve belgeleri sunmak zorundadır.

(14) Yerli katkı oranı puan artırımı Yerli Malı Tebliği'nin 8'nci maddesinin 4'ncü fıkrası çerçevesinde Bakanlık tarafından ilan edilecek listeler çerçevesinde uygulanır.

(15) Ürün, teknoloji alanı ve sektör bazında üst limit belirlenmesi halinde;

- (a) İşçilik
- (b) Genel giderler
- (c) İthal girdi oranına ilişkin maliyetler

Yerli Katkı Oranı hesaplamasına bu limitler çerçevesinde dâhil edilir.

(16) Elektrik, su ve doğalgaz girdileri hesaplamaya %100 yerli girdi olarak dâhil edilir.

(17) Girdinin bizzat Yerli Malı Belgesi başvurusunda bulunan firma tarafından üretilmesi halinde bu maddenin sekiz ve dokuzuncu fıkrası kapsamında işlem yapılır. (*)

Yerli Katkı Oranı Raporu

MADDE 16- (1) Yerli Katkı Oranı Raporu'nun başvuru şekli ve gerekli belgeler MADDE 13'te, hesaplama yöntemi MADDE 15'te belirtilmiştir.

(2) Rapora ilişkin başvuru, ilgili girdinin üreticisi tarafından bağlı bulunduğu odaya yapılır.

(3) İlgili oda tarafından gerekli incelemeler ve ilgili teknik uzman tarafından üretim yerinde inceleme yapılarak düzenlenir.

(4) Üretici veya üreticiyi temsil ve ilzama yetkili kişi/kişiler ile mali ve teknik uzman tarafından imzalanan Yerli katkı oranı cetveli çerçevesinde düzenlenen Yerli Katkı Oranı Raporu oda tarafından onaylanır. Raporun ve rapora konu evrakların, düzenleyen oda tarafından 10 yıl süreyle fiziki olarak

muhafaza edilmesi zorunludur.

(5) Yerli katkı oranı raporu düzenlenirken EK-5'teki şablon kullanılır.

(6) Rapor düzenlendiği tarihten itibaren 1 yıl süreyle geçerlidir.

Belge, Rapor onay ve İtiraz ücretleri

MADDE 17- (1) Yerli Malı Belgesi ve Yerli Katkı Oranı Raporu ücretleri, Oda Muamelat Yönetmeliği'nin 43'üncü maddesinde belirtilen şekilde tespit edilir ve uygulanır.

(2) 5174 sayılı "TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU" Madde 71 gereği Yerli Malı Belgelerinden alınacak olan onay ücreti ile itiraz ücretleri, TOBB tarafından belirlenir.

Uygulamaya ilişkin diğer hususlar

MADDE 18- (1) Yerli katkı oranı hesabında üretici tarafından Oda/Borsaya ve TOBB'a sunulan ticari sır niteliğindeki bilgiler, kanunen yetkili mercilerden başkasına açıklanamaz, verilemez ve kendileri veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar vermek amacıyla kullanılamaz. Bu kapsamda oda/borsa ve TOBB ticari sırlarla ilgili bilgi ve belgelerin korunmasını sağlamak amacıyla her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

(2) Üretici dışındaki istekliler tarafından teklif edilen mallar için kullanılmak üzere; üretici Yerli Malı Belgesi'ni orijinaline uygun olarak SBS üzerinden çoğaltarak ürün ile birlikte piyasaya sunabilir.

(3) Bir üreticinin yurtdışında üretim yapması/yaptırması durumunda Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenmez. Ancak yurtiçinde kendi adına ve markasıyla bir başkasına üretim yaptırması durumunda ürünü üreten Yerli Malı Belgesi/ Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenir.

(4) Yerli Malı Tebliği şartlarını sağlayan her ürün için ayrı Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenmesi esastır. Ancak, teknik uzman tarafından yapılan inceleme ile teknik özellikleri, üretim süreçleri ve üretim reçetesindeki girdileri benzer, birbirleri ile fonksiyonel özellikleri aynı olan ürünler için tek Yerli Malı Belgesi düzenlenebilir. **Benzer ürünlerin tek yerli malı belgesinde yer alabilmesi için firma, benzer ürünleri gruplar ve ürün grubu içinde yer alan en düşük yerli katkı oranına sahip ürünle ilgili hesaplamayı ve bu ürünün ürün grubu içerisinde en düşük Yerli Katkı Oranı'na sahip olduğuna yönelik taahhütnamesini sisteme yükler. Bu şekilde yapılan gruplama ilgili teknik uzman tarafından uygun görülmesi halinde, onaylanan Yerli Malı Belgesi'nde ürün grubunda yer alan tüm ürünlerin adları yer alır ve belge üzerindeki Yerli Katkı Oranı ürün grubundaki tüm ürünler için geçerli olur. Oda, Yerli Malı Belgesinin düzenlenmesinden sonra gerekli görmesi durumunda veya belgeye ilişkin ara kontrolde ürün grubu içerisinde seçeceği ürün veya ürünler için de ayrıca yerli katkı oranının hesaplanmasını talep edebilir. Hesaplanan yerli katkı oranının daha önce taahhüt edilen orandan düşük çıkması durumunda Yerli Malı Tebliğinin 12 ve 13' üncü maddeleri kapsamında işlem yapılır. (*)**

(5) Yüksek ve orta yüksek teknoloji düzeyine sahip ürünler için ayrı ayrı yerli malı belgeleri düzenlenir.

(6) Yurt dışından parça olarak ithal edilen ve yurtiçinde montaj yolu ile seri üretilen ürünler hariç, basit birleştirme ile oluşturulan ürünler için Yerli Malı Belgesi/ Yerli Katkı Oranı Raporu düzenlenmez.

(7) Yerli Malı Tebliği'nin (SGM-2024/10) şartlarını sağlayan ve TOBB tarafından yerli malı belgesi verilmesi uygun görülen ürünler, ilgili oda veya borsa tarafından belgelendirilir. Belgelendirilecek ürünlere ilişkin tereddüt olması halinde TOBB tarafından Bakanlıktan görüş talep edilir.

(8) Kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler tarafından kurulan kurum ve kuruluşların Yerli Malı Belgesi müracaatları oda veya borsa kaydı şartı aranmaksızın, üretim yaptığı ildeki oda veya borsaya gerçekleştirilir. Bu kurum ve kuruluşlara düzenlenecek Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu için Madde 13'te belirtilen belgelerden Sanayi Kapasite Raporu ve Sanayi Sicil Belgesi aranmaz.

(9) Bakanlıkça ülkemizde üretimi olmayan veya kısıtlı olan, yurtdışından temin edilen girdileri içeren liste yayınlanır. Bu listede yer alan girdiler, Yerli Katkı Oranı hesaplamasına Bakanlıkça ilan edilen katsayılarla (0-1 aralığında) ithal girdi olarak dahil edilir. Kalan tutar hesaplamaya dahil edilmez.

(10) Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği çerçevesinde lisans sahibi bir işletme tarafından yurt içinde gerçekleştirilen geri dönüşüm faaliyeti sonucu elde edilen girdiler, **ilgili firmanın, bu ürünün/girdinin geri dönüşüm faaliyeti sonucu elde ettiğini taahhüt etmesi koşuluyla** Yerli Katkı Oranı hesabına %100 yerli girdi olarak dahil edilir. (*)

Sorumluluk

Madde 19- (1) Ticari sırları izinsiz paylaşan ve bilerek yanlış beyanda bulunan Yerli Malı Belgesinin/ Yerli Katkı Oranı Raporunun sahibi ile bu belgeyi düzenleyen ilgili oda veya borsa ve belgeyi idareye sunan istekliler ile teknik uzman, mali uzman ve kuruluşlar hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamında, TOBB tarafından ilgili makamlara başvuruda bulunulur.

(2) Yerli Malı Belgesinin/Yerli Katkı Oranı Raporunun sahibi ile bu belgeyi düzenleyen ilgili Oda/Borsa ve belgeyi İdareye sunan istekliler ile ilgili teknik ve mali uzmanlar belgedeki bilgilerin doğruluğundan genel hükümler ve/veya 4734 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde sorumludurlar.

(3) Yapılacak ara kontrol/inceleme sonucu belge iptalini gerektirecek tespitlerin yapılması halinde tebliğde yer alan hükümler uygulanır.

Ara Kontrol ve İnceleme

Madde 20- (1) İlgili Oda/Borsa tarafından; yerli malı belgesinin düzenlenmesinden sonra kriterlerin korunup korunmadığına yönelik üretici bazında ara kontrol yapılabilir. Ara kontrol, belgenin düzenlendiği tarihte geçerli olan mevzuata göre yapılır. Yerli malı belgesine ilişkin kriterlerin korunmadığı tespit edilirse yerli malı belgesi iptal edilir.

(2) Bir önceki yıl düzenlenen yerli malı belge sayısının %5'ini geçmemek üzere Bakanlık tarafından yıllık ara kontrol planlaması yapılır.

(3) Ara kontrol için teknik uzman görevlendirilmesi ilgili Oda/Borsa tarafından yapılır. Ara kontrol, belge düzenlenmesinde görev alan teknik uzmandan farklı bir teknik uzman tarafından üretim yerinde gerçekleştirilir.

(4) Ara kontrol sonucuna itiraz olması halinde TOBB tarafından belirlenecek farklı bir heyet tarafından ara kontrol tekrarlanır. İtiraz neticesinde yapılan değerlendirmenin sonucu nihaidir.

(5) Ara kontrol sonucu oluşturulan rapor Bakanlığa iletilir.

(6) Birliğimize yapılacak belge itirazları belgeyi düzenleyen Oda tarafından sunulan evraklar çerçevesinde değerlendirilir sonuçlar şikâyeteye konu taraflarla paylaşılır.

(7) Ara kontrole ilişkin ücretler belgeyi düzenleyen oda/borsa tarafından karşılanır

(8) Bakanlık, Tebliğ ve bu Uygulama Usul ve Esaslarının uygulanmasına ilişkin inceleme yapmaya yetkilidir.

Geçerlilik süresi sona ermemiş olan Yerli Malı Belgelerinin durumu

MADDE 21- (1) Tebliğin yürürlük tarihi olan 01/01/2026 tarihinden önce TOBB'a bağlı Oda/Borsa tarafından 13/09/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yerli Malı Tebliği (SGM 2014/35) ve 10/06/2017 tarihli ve 30092 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yerli Malı Tebliği (SGM 2014/35)'nde değişiklik yapılmasına dair tebliğ (SGM 2017/5) kapsamında düzenlenmiş Yerli Malı Belgeleri, belge üzerinde yazılı geçerlilik süresinin sonuna kadar geçerlidir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 22- (1) Bu Esaslarda hüküm bulunmayan hallerde Bakanlığın görüşü alınarak işlem yapılır.

Eğitim

MADDE 23- (1) Yerli Malı Tebliği, Uygulama Usul ve Esasları ile ilgili eğitim TOBB veya yetkilendirdiği kuruluş ile TÜRMOB tarafından teknik uzman adaylarına verilir.

(2) Eğitim içeriği TOBB, TÜRMOB ve Bakanlık tarafından belirlenir.

(3) Görev süresi sona eren veya Bakanlık tarafından yapılan sınavda başarısız olan teknik uzmanlar tekrar sınava girmeden önce talep etmeleri halinde eğitimlere katılabilirler.

(4) Eğitimlerin ilgili dönemlerde ücretli olup olmayacağı ve ücretli olması halinde tutar dahil koşulları belirlemeye Birlik karar verir.

Sınav

MADDE 24- (1) Sınavın uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça ilan edilir.

(2) Yerli Malı Tebliği'nin yürürlüğe girmesinden önce TOBB tarafından yetkilendirilmiş olan teknik uzmanlar sınava tabi tutulmayacak olup, Yerli Malı Tebliği'nin 15' inci maddesinin 7'nci fıkrası gereğince belirlenen görev süresinin sonuna kadar mezuniyet/uzmanlık alanlarına göre belirlenen NACE kodlarında belge düzenlemeye yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 25- (1) Bu Uygulama Usul ve Esasları, Bakanlığın uygun görüşü alınarak TOBB Yönetim Kurulunun onayı ile yürürlüğe girer.

(2) Bu Uygulama Usul ve Esasları, 01/01/2026 tarihi ve sonrasında başvurusu yapılan Yerli Malı Belgeleri için geçerlidir.

Yürütme

MADDE 26- (1) Bu Uygulama Usul ve Esaslarını TOBB Başkanı yürütür.

Diğer hükümler

GEÇİCİ MADDE 1:

(1) Yerli Malı Tebliği (SGM 2014/35) uyarınca düzenlenen ve geçerlilik süresi devam eden belgelere konu yazılım ürünleri, Yerli Malı Belgesi başvurusu yapılan bir sanayi ürünü içerisinde girdi olarak kullanıldığı takdirde TÜR Belgesi aranmaksızın belge üzerindeki oran kadar yerli katkı oranı hesabına dahil edilir. (*)

EKLER

- 1) Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu Başvuru Dilekçesi
- 2) Yerli Malı Belgesi/Yerli Katkı Oranı Raporu Taahhütnamesi
- 3) Mali Verileri İnceleme İzni
- 4) Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli
- 5) Yerli Malı Belgesi Şablonu
- 6) Yerli Katkı Oranı Raporu Şablonu
- 7) Mali ve Teknik Rapor

(*) 06/06/2026 tarihinde değişiklik yapılmıştır.